

TEREZA MÓZES, PORTUL POPULAR DIN BAZINUL CRIȘULUI ALB

Oradea, 1975

Crișul Alb, ultimul din mănunchiul celor patru riuri crișene, străbate și el mai întâi depresiunea Brad-Hălmagiu, apoi Gurahonț-Zarand, cu scurte sectoare intercalate de defileu și apoi liniștit taie meandrat același șes montan dar fertil din vestul țării.

Această străveche vatră etnografică se remarcă prin note specifice în ansamblul patrimoniului nostru popular.

Diversitatea, dar mai ales consolidarea imaginii elementelor de port din această zonă a țării ne-a fost oferită de curînd prin apariția volumului „Portul popular din bazinul Crișului Alb“, care înscrisie un moment nou și important, în procesul de adunare, publicare a valorilor artistice populare din Țara Crișurilor.

Tematica cărții, valoarea ei artistică, cît și textele ce o compun, atestă receptivitatea autorului pentru frumosul inedit.

De asemenea, maniera în care prezintă materialul adunat de pe teren, datele cu care îl însoțește, ordonarea lui în volum, evidențiază o experiență acumulată și utilizată creator.

La început face o prezentare a cadrului geografic, urmat de considerații de ordin istoric, încadrînd activitatea umană pe această vatră încă din paleolitic.

În continuare autorul prezintă elemente ale materiei prime și de ornamentație, procedee de ornamentație ca să dezvolte apoi pînă la nuanțe, capitolele privind portul femeiesc, portul bărbătesc, piesele vestimentare comune bărbaților și femeilor.

Autorul aduce în sprijinul textului reproduceri, realizate metodic, nuanțînd ornamentele în timp și loc, cartea reprezentînd și din acest punct de vedere, un moment bine conturat din activitatea de muzeologie a Terezei Mozes, care pe parcursul anilor a împletit această preocupare cu cea de cercetător.

Zonarea cartografică a portului din valea Crișului Alb orientează direct prin hărțile ce însoțesc materialul expus către vetrele ce se deose-

besc nu atît prin tehnica de confecționare a elementelor portului popular cît și prin cea de ornamentație și așezarea lor poligonală.

Iată dece, studiul de față, aduce un important aport în sprijinul cercetării fondului comun, al legăturii sale cu întregul patrimoniu al portului popular din Țara Crișurilor.

Apariția cărții „Portul popular din bazinul Crișului Alb“, sporește, de asemenea, partea cunoscută a portului nostru popular în ansamblul său.

F. GOINA